

Marimekko 50-vuotta
Taideteollisuusmuseo 16.5.2001

Arvoisa Tasavallan Presidentti
Arvoisa Eduskunnan Puhemies
Rouva Ahtisaari
Rakas Kirsti
Ladies and Gentlemen

Marimekko is something dear to us Finns
An emotional phenomenon
And I will speak in Finnish
50-vuotias Marimekko
kulkevi kuin yli kukkien
ja käy kuni sävelten siivin
niin nuorena notkuvi varsi sen
kun vastahan vaiti sä hiivit.

Armi Ratian
Kirsti Paakkasen
suunnittelijoiden ja työntekijöiden
meidän Marimekkomme
on yksi henki ja elämä
säkenöivä viitepiste
suuntaviitta ja todistus
vaihtoehto ja mahdollisuus
Suomen tiellä

sillä Marimekko nimenomaan ei ole
muotitalo ja tekstiilitalo
muotoilutalo tai liikeyritys
vaan henkinen viitepiste
rohkeuksiemme kohtauspaikka

yksilöllisyyksiemme yhteenliittymä.

Armi Ratian työmenetelmänä
oli kanssakäyminen
kaikenlaisten luovien ihmisten kanssa.
Minne hän menikin, hän veti puoleensa ihmisiä,
joita hänen persoonallisuutensa innoitti
ja jotka Armin kautta
tulivat suuremmasti itsekseen

Ja Kirsti julistaa
Ihmiset! Suunnittelijat! Henkilökunta!
Asiakkaat! Marimekon tukivat!
Marimekon historian kaksi suurnaista
ovat yhteydentekijöitä,
lämpöaaltoja kylmissä kerroksissa
he siementävät maaperää toisille kasvaa
ja kasvu humisee ympärillämme
tänä päivänä Taideteollisuusmuseossa.

Niin näkyvä kuin on Marimekko
niin säihkyvä kuin sen tuotemerkki
niin visuaalisesti vangitsevia kuin sen tuotteet,
niin perimmäisimmin Marimekko
on kuitenkin jotakin näkymätöntä
jotain näkymätöntä
meissä itsessämme.

Ja meidän on selvästi nähtävä siihen mullistavuuteen
mikä tunkeutuu läpi näiden kankaitten
näiden vaatteiden,
käyttöesineitten, näiden asetelmien
näiden sanojen

meidän Marimekko
Ja läpi tunkeutuu nimenomaan
keskeisimpänä Marimekon sisältönä
muutos meissä itsessämme
sisäinen läpimurto
meissä itsessämme
suomalaisuuden jäsennyksessä
tavassa jolla tunnistamme itsemme
ja tavassa jolla meidät tunnistetaan.

Me olemme pieniä ja olemme suuria
joskus rujosti, joskus rajusti
aina komeasti yksi eurooppalainen kansa
rikas omassa olemisessaan
Seitsemän veljestä
Nurmijärvellä ovat maailman laulajia
kapellimestareita
rallimestareita, kännykkämestareita,
puumestareita, insinöörimestareita
organisaatiomestareita
selviytyjäimestareita
ja kokonaan valkoisiin pukeutunut
Ella Eronen Tukholman stadionilla
se on Marimekko
kovassa pakkasessa
hän on pukeutunut ohueen hameeseen
hän haluaa näyttää hoikalta, upealta tällä ratkaisevalla
hetkellä

sillä Armi Ratian sanoin
"Marimekko on Männistönmuorin Venlan"
- hän viittaa Seitsemän veljeksien Juhanin vaimoon
Venlaan -

"ja Vuohenkalman Annan"

- viittaus toiseen voimanaiseen Seitsemässä veljeksessä -
siis

"Marimekko on Männistönmuorin Venlan ja
Vuohenkalman Annan
kinttupolun

projisoimista tämän muuttuvan maailman
valtateille, kaduille, koteihin
ja koko elämänympäristöön".

Seitsemän veljeksien muutosfilosofia
toivon ja optimismin filosofia
röyhkeän teeskentelemättömyyden
rujovoiman ja arjen koko väriskaalan
täysimittaisen elämän draaman
ja muodoista piittaamattoman alkusuomalaisen
räjähdysvoiman

Männistönmuorin Venla siis
Marimekon ideologisena esiäitinä
Venla joka Aleksis Kiven sanoin
vietti juron suorasukaisen ja rehdin miehensä kanssa
hauskoja päiviä
vaikka tosin pientä napinatakin
tuolloin, tällöin kuultiin talossa.

Sillä Venla, vaikka laatuunkäypä emäntä,
Kivi jatkaa,

oli hieman suulas ja riitaisa nainen.

Useinpa hän hetket pitkät mekasteli ja metelöitsi
miehensä päälle, tuon ´köntin´, tuon ´ukulin´ ja
´tarhapöllön´ päälle, niinkuin oli tapa hänellä lausua. Ja
Juhani pöydän päässä pitkätuolilla järmäili, ja useinpa,
kyyneleet silmissä, nupisi Jumalan päälle, joka oli

´antanut ja kiinteästi määrännyt´ hänelle niin turskin ja
trumantin aviopuolison
suomalaisen naisen
ja Marimekon yhden innoituslähteen
Marimekossa jossa ovat miehet olleet helisemässä
niin nopea on naisen logiikka
niin armoton tunteen totuus
tarvitaan japanilaista mielentyyneyttä
samuraivoimaa jotta voi kestää
kukoistuskierteessä vuosikymmeniä
niin hurjien naisten haastevyörytyksissä
siihen pystyy vain mies joka jatkuvasti kasvaa

ja toinen innoite siis Armin hahmotuksessa
Vuohenkalman Anna
hän joka oli nähnyt kummia näkyjä
Kivi kertoo
ja hourailen ennustellut
paljon ihmeitä.
Hän oli emäntänä Vuohenkalman vapaassa,
uhkeassa torpassa
shamaaninen näkijä
laulajanainen, loitsumestari
suomalaisen arjen mystiikan yksi keskittymä
hän joka kyyristyi pienokaisensa luokse
ja säteilivät silmänsä ihanasti
ja lausui
oi kuule mun sydämeni laulu.

Se on laulu joka kysyy kotia
lapselta
meidän Marimekosta
kysyy mistä nämä kirkkaat ja itsevarmat

hehkuvasti uhkeat värit
tunnetiheä usko huomiseen
tämä ilo ja riemukas yhdessäolo
nauru
yksilöllisyys tasavertaisuudessa
mistä tämä
usko sinivalkoiseen ja tasaraitaan
usko suomalaisen kesäpöydän
maailmanlaajuiseen todistusvoimaa?
Ja vastaus on
Sydämemme laulu!
joka näiden muotojen ja värien kautta
on muuttanut esinemaailmaamme
mutta vielä meitä itseämme
johdattanut meidät
kotiin.

50-vuotias Marimekko
mistä tiesit kotiasi tulla
maassa joka möyrysi nyreyttään
kipristeli kateuksissaan
kumarsi kielteisyyttä
kirosi kauniin
kätki onnensa
epäröi itseään
vähätteli, ivasi ylväyttä
nurkkaan nurisevin naamoin!
Marimekko on henki ja elämä
elämisradikaali väitelause
sisältönään
usko
elämän suureen kantoaaltoon

se on väkivahva ilmentymä
Seitsemän veljeksien sivuutetusta
muutosvoimaisesta, optimistisesta
innostavasta loppuluvusta
läpi sovinnaisihmisyiden ja muotoviisastelevan ahlqvist-
ihmisyiden
suoraan nykyhetken hurjaan murrokseen
jossa kyynisyys latteus nyremieli
kateus kyräily ja keskinkertaistelu
iskevät yhtä varmasti kuin aina
alistavat sitä tahtoa meissä
joka haluaa heittäytyä
kohti aarrearkkuja meissä itsessämme.
Tämä
elämänuskon ylistys
silmitön ja täysi
runtas ja lämmin ja läheinen
on Marimekon vavahduttava varsinainen virstanpylväs
se kohta mistä saa muotonsa
omaperäinen omituinen
usko elämään ihmisiin -Suomi
joka uskaltaa elää itsenään
ketään kumartamatta
ketään nöyristelemättä
koko maailman silmien alla.
Ja mullistavinta on juuri tämä
raikas hanakkuus
luoda uutta
nostettuna suomalaisuuden keskiöön
loistavin, hehkuvin, sykkivin värein
rängästeessä, muutosnurinassa, harmauden massassa
mitä suomalaiset muka ovat
perimmäinen toivon periaate

ilon filosofia
se on ajattelua joka tuo meidät kotiin
ja soi kerran sydämemme laulu
värikansan
selviytyjäkansan
elämänuskona
mielen voimana
kalevaisena
seitsenveljeksisenä
muumifilosofisena
tutuin avaussanoin
Mieleni minun tekevi!
Aivoni ajattelevi!
Siis Seitsemän veljeksien voimanaiset!
tunnejaminä, unelmoivat
kapinoivat hahmot!
Marimekko on kiteytynyt helmi
joka säteilee ja vetää puoleensa
ja kertoo, että muutossanasto
kukoistuksen ja elämän koreuden sanasto
suuruuden, unelmien sanasto
on alkuperäistä meitä itseämme
vastoin sitä suljetun ja kyyristelevän
latistus-Suomen
mökkiajattelua
josta Viljo Ratia kertoo
että Mökkiajattelua!
oli Armin sanavarastossa vahva moitesana
jonka hän huusi julki silloin kun Armin mielestä
joku toimi liian varovaisesti, liian pienessä mittakaavassa

tästä lähtien on kaikki suurta
muistan Kirstin julistamassa

täynnä energiaa, täynnä sitoumusta
tehtävä on selvä, merkitys kiteytetty
sillä takana Marimekon ihmeessä
on alkuperäisihme
innostus itse
Se on syttymistä, tunnevoimaa
intuitiota ja
rohkeutta tarttua reunoihin
ja nostaa ne kirkkaaseen keskiöön
Ja avautuma se on Marimekko
ei niinkään mitä on tapahtunut
vaan mitä kohta tapahtuu
sisältämme käsin
meille
täällä kotona
maailmassa joka on pysyvästi muuttunut
meidän luovuutemme näyttämöksi
jossa työ jatkuu
kiihkeänä vyörynä.
Hurjasykkeisen elämänuskon
suomalainen vyöry ja julistus.
Armi Ratian työ
Kirsti Paakkasen työ
pitkä pöytä ihmisiä joita ohjaa heidän sydämensä ääni
yksinäistä voimaa
yhtenäistä voimaa
yhteeniskevää voimaa
ihmisiä, nimiä
joiden värähtely
mainemääreet
kuuluvat kauas,
vaativat lisää
räiske ja kohtuuttomuus

ristiriidat, äkillinen avaus
se on elämää joka eletään täysimittaisesti
valokuvaaja Seppo Saves sanoo
että loppu kuvauksiin tuli kuin veitsellä leikaten
ei koskaan tiennyt milloin se loppu tuli
tai miksi se tuli, tai alkoi uusi alku
mestariteosten outo syntyhistoria
läsnä rationaalisen ylittävässä
joskus julki-irrationaalisessa
sanavalmiuden, tilannetajun historiassa
kun Annika Rimala tuli Marimekkoon
Armi Ratia sanoi ettei paikkoja ole
mihin Annika vastasi että vahinko
kun hänelle aina oli sanottu
että on ihan kuin tätinsä
- no sitten voit aloittaa heti,
ratkaisi Marimekon perustaja ja käynnistyi läpimurto.

Tämä dramaattisuus on uskoa intuitioon
ja hetkessä häivähtävään mahdollisuuteen
en usko enkeleihin
mutta melkein uskon enkeleihin
kun katson jälkiviisaudella
näitä viestien välittäjiä
tuovat vihjeitä jostakin kauempaa
ylevyyksistä tähän arkeen
se on uskoa yhteisiin ihmeisiin
kauneuksiin jotka kerran esiin murtauduttuaan
eivät enää voi kadota
vaan tunkeutuvat yhä uudelleen läpi
ihmisissä jotka uskaltaa kohottaa katseensa
uskoa johonkin ylempään
tavanomaisen tuolla puolen

se on uskoa ihmiseen joka luo ihmeitä
uskaltaa kasvaa alas ja heittäytyy ylös.

Ja meidän tehtävämme on elää mukana
kanssa rinnalla ja eteenpäin
vahvistuneena siitä esimerkistä
mikä Marimekon valaisemana on edessämme -

karuuden ja kallion ja kylmyyden kauneus,
kesän ja kodin arjen kauneus
tämä naisvoiman
miesvoiman
luomisvoiman kauneus
Marimekon kauneus
joka 50-vuotiaana
purkautuu kukoistuksen kuorestaan
säkenöivän itsevarmana
ja nöyränä
hellän räjähdysvoimaisena

Kirsti Paakkanen on suomalainen suurnainen
Hän on rakkautemme arvostuksemme
kunnioituksemme kohde
sen vuoksi että hän pelasti Marimekon
sen vuoksi että hän linkosi lentoon
niin olennaisen meissä.

Kiitos Kirsti
Kiitos Marimekko
Kauan eläköön tämä henki ja elämä
kauan eläköön
luovuuden isänmaa.